Teisminio proceso Nr. 2-70-3-01252-2021-7 cesinio sprendimo kategorija 1.3.2.9.10.8

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. kovo 30 d. Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavinienės (pranešėja), Andžej Maciejevski (kolegijos pirmininkas) ir Donato Šemo, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinė bylų pagal ieškovo P. Z. kasacini skundą dėl Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 17 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo P. Z. ieškinį atsakovei viešajai įstaigai Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centrui dėl atleidimo iš darbo pripažinimo neteisėtu, neturtinės žalos atlyginimo bei kitų išmokų priteisimo.

nustatė:

I. Ginčo esmė

- 1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių atleidimą iš darbo dėl šiurkštaus darbo pareigų pažeidimo, ir proceso teisės normų, reglamentuojančių irodymų vertinimą, aiškinimo ir taikymo.
- Ieškovas P. Ž. teismo prašė: panaikinti atsakovės VšĮ, Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras" (toliau ir ŠRATC) direktoriaus 2020 m. gruodžio 10 d. įsakymą Nr. P-232 "Dėl VšĮ "Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras" ieskovas P. Z. tesmo prase; paraukmtu atsakoves vsj., "stutuli regono attiekti warkymo centras" (toliau – ir SRAT) () direktoriaus 2020 m. gruodzio 10 d. sakymą Nr. P-23 ""Det vsj., "stutuli regono attiekti warkymo centras" (toliau – ir SRAT) () direktoriaus 2020 m. gruodzio 10 d. sakymą Nr. P-23 ""Det vsj., "stutuli regono attiekti warkymo centras" (toliau – ir SRAT) () darbo attari Nr. 532 nutraukta teismo sprendimu jo siteisėjimo diena; paareigoti šRATC per tris darbo dienas po teismo sprendimo sigaliojimo dienos pateikti naują pranešimą (2-SD forma) Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai ("Sodra"), nurodant 2016 m. vasario 29 d. darbo sutarties Nr. 532 nutrauktimo pagrindą – Leituvos Respublikos darbo kodekso (toliau – ir DK) 218 straipsmo 4 ir 6 dalb, stociali opareigojimo jvykdymą irodančius dokumentus; ieškovu iš SRATC, skaičiuojant proporcingai vienos darbo dienos vidutinį darbo užmokestio dydį 126,27 Eur už kiekvieną darbo dieną (laikant, jog yra penkių darbo dieną savaitė), priteštit vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atlektimo iš darbo dienos vidutinį darbo užmokestio dydį 126,27 Eur už kiekvieną darbo dieną kaptinio privedymo dienos, skaičiuojant proporcingai vienos darbo dienos vidutinį darbo užmokestio dydį 126,27 Eur už kiekvieną darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atlektimo iš darbo dienos vidutinį darbo užmokesčio dydį 126,27 Eur už kiekvieną darbo dieną bet ne ligau kaip už vienus metus nuo atlektimo iš darbo dienos vidutinį darbo užmokesčio dydį 126,27 Eur už kiekvieną darbo dieną bet ne ligau kaip už vienus metus nuo atlektimo iš darbo dienos vidutinį darbo užmokesčio dydį 126,27 Eur už kiekvieną darbo dieną bet ne ligau kaip už vienus metus nuo atlektimo iš darbo dienos vidutinį darbo užmokesčio dydį 126,27 Eur už kiekvieną darbo dieną bet ne ligau kaip už vienus metus nuo atlektimo iš darbo dienos vidutinį darbo užmokesčio dydį 126,27 Eur už kiekvieną darbo dieną kaptinio iš darbo dienas vidutinį darbo užmokesčio dydį 126,27 Eur už kiek
- leškovas nurodė, kad jam buvo daroms spaudimas troliau bus nepalankios sąlygos dirbti, todėl jis pateikė prašymą nuo 2020 m. guodžio 10 d. nutraukti darbo sutartį DK 53 straipsnio 2 dalies pagrindu. 2020 m. guodžio 10 d. sRATC direktorius priėmė įsakymą Nr. P-232, kuriuo ieškovą iš darbo ateido DK 58 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu už šiurištų darbototojo darbo pareigų pažeidimą, t. y. dėl darbo metu ar darbo vietoje padarytos nusikaltimo požymių turinčios veikos (DK 58 straipsnio 3 dalies 6 punktas). Įsakyme dėl atleidimo iš darbo nurodyti 2020 m. lapkričio 11 d. tarnybiniai pranešimai Nr. TP-7, Nr. TP-8, Nr. TP-9, SRATC direktoriaus 2020 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. VD-78 paskirtos komisijos 2020 m. guodžio 10 d. išvados ieškovui nebuvo pateiktos, su jų turiniu jis nesupažindintas, dėl tarnybiniuose pranešimose nurodyti teiginių atsakovė nereikalavo iš ieškovo pateikti paaiškinimų, nors jais motyvuojamas įsakymas dėl atleidimo iš darbo. Nors atsakovė nurodė, kad dėl ieškovo veikų yra pradėtas ikiteisminis tyrimas, tačiau ši aplinkybė savaime nepagrindžia, kad ieškovas padarė šiurkštų darbo pareigų pažeidimą.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismu procesiniu sprendimu esmė

- Šiaulių apylinkės teismas 2021 m. liepos 30 d. sprendimu ieškinį tenkino panaikino VSĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centro direktoriaus 2020 m. gruodžio 10 d. jsakymą Nr. P-232 "Dėl VSĮ, Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras" direktoriaus pavaduotojo P. Ž. atleidimo iš darbo dėl šiurkštaus darbo pareigų pažeidimo" ir pripažino atleidimą iš darbo neteisėtu, negrąžino P. Ž. į buvusį darbą; pripažino P. Ž. ir ŠRATC 2016 m. vasario 29 d. sudarytą darbo sutartį Nr. 532 nutraukta teismo sprendimu jo įsiteisėjimo dieną, įpareigojo atsakovę per tris darbo dienas po teismo sprendimo įsigaliojimo dienos pateikti naują pranešimą (2-SD forma) Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai ("Sodari"), nurodant 2016 m. vasario 29 d. darbo sutarties Nr. 532 nutrauktaro pagrintaria DK 218 straipsino 4 ir 6 dails, bei pateikti P. Ž. šio pareigojimo pykdymą irodančius dokumentus; iš atsakovės priteisė ieškovui vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo dienos (2020 m. gruodžio 10 d.) iki teismo sprendimo priemimo dienos (skaičiuojant proporcingai vienos darbo dienos vidutinį darbo užmokesčio dydį 126,27 Eur už kiekvieną darbo dieną ir laikant, jog yra penkių darbo dienos penedimo priemimo dienos iš atsakovės priteisė ieškovui vidutinį darbo dieną ir laikant, jog yra penkių darbo dieną savaitė, bet ne ligau kaip už vienus metus nuo atleidimo iš darbo dienos (2020 m. gruodžio 10 d.) iki sprendimo ivykdymo dienos; iš atsakovės priteisė ieškovui 5386,68 Eur (dviejų vidutinių darbo užmokesčių dydžio) kompensaciją; iš atsakovės priteisė ieškovui 2000 Eur dydžio neturtinės žalos atlvenima.
- Teismas nurodė, kad atsakovė, atleisdama ieškovą iš darbo pagal DK 58 straipsnio 1 dalį, 2 dalies 1 punktą, 3 dalies 6 punktą, turėjo turėti tvirtą įsitikinimą ir įrodymus, jog būtent ieškovas tyčia atliko neteisėtus ar nusikalstamus veiksmus, kuriais buvo padarytas šiurkštus darbo drausmės pažeidimas. Atsakovės vadovas 2020 m. gruodžio 7 d. kreipėsi į Specialiųjų tyrimų tamybą, kaltindamas konkrečia nusikalstama veika penkis fizinius asmenis ir vieną juridinį asmenį, įkaitant ieškovą. Nesulaukus jokių tyrimo švadų, praėjus trims dienoms po keiskovas buvo atleistas iš darbo dėl siurkštaus darbo drausmės pažeidimo, kuris buvo nustatytas galimai retiseis pažeidimo, kuris buvo nustatytas galimai netiseis pažeidimo, kuris buvo nustatytas galimai netiseis darbo dienkorinas 2020 m. papudžio 10 d. atlikto tyrimo švadonis. Minėtos konisinjos 2020 m. glundžio jalimai netiseisti faktai apima laikotarpi netik ieškovai einant direktoriaus pareigas nuo 2020 m. gegužės mėn., bet ir laikotarpį, kai ieškovas nebuvo ŠRATC vadovas. Šiose švadose įvardyti įvairūs galimi pažeidimai, tačiau nėra įrodymų, kad šie pažeidimai buvo padaryti ar inicijuoti būtent
- Teismas vertino, kad atsakovė, kaip stiprioji darbo santykių šalis, neirodė, jog ieškovas būtų pažeidęs esmines savo pareigas ir sukėlęs didelę žalą atsakovei, kad būtų elgęsis abejingai ginčo pažeidimų atžvilgiu ar stengęsis juos nuslėpti. Atvirkščiai, ieškovas atsakovės vykdomo tyrimo metu davė išsamius paaiškinimus, bendradarbiavo atliekant minėtą tyrimą.
- Teismas konstatavo, jog byloje nėra jokių duomenų, kad ieškovas, dirbdamas nuo 2016 m. vasario 29 d. iki 2020 m. rugsėjo 1 d., eidamas įvairias pareigas, būtų pažeidęs teisės aktus, veikęs prieš atsakovės interesus ar padaręs jai žalos. Atsakovės nurodyti ir įvardyti kaip šiurkštūs ieškovo darbo pareigų pažeidimai, už kuriuos jis buvo atleistas iš darbo, faktiškai fiksuoti ir nustatyti vos per du mėnesius pradėjus vadovauti naujam įstaigos direktoriui.
- Teismas, spręsdamas dėl neturtinės žalos atlyginimo priteisimo, nurodė, kad atsižvelgia į darbavės neteisėtų veiksmų pobūdį, padarinius, į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip pat į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas kaltintas nusikalstama veika, taip at į tai, kad neteisėti veiksmai buvo atlikti tyčia, ieškovas pat veikas kaltintas nusikaltintas nusikaltin
- Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. lapkričio 17 d. sprendimu panaikino Šiaulių apylinkės teismo 2021 m. liepos 30 d. sprendimą ir priėmė naują sprendimą ieškinį atmetė.
- Apeliacinės irstancijos teismas nustatė, kad atsakovės 2020 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. VD-75 ieškovas pripažintas padaręs darbo pareigų pažeidimų neišsiaiškino, ar 2020 m. rugsėjo 29 d. UAB "Ecoservice projektai" faktiškai aptamavo juridinių asmenų konteinerius, viršijo įgaliojimus duodamas nurodymus UAB "Informatikos ir ryšių technologijų centras" pašalinti ASMILIS sistemoje konteinerių pakėlimų duomenis, neinformulamas apie tai direktoriaus ir kitų atsakingų darbuotojų.
- 2020 m. lapkričio 26 d. ŠRATC Atliekų tvarkymo tamybos vadovas T. B. bei ekologė I. G. atsakovei pateikė tamybinį pranešiną Nr. TP-16, kuriame pažymėjo, kad siekiant sumažinti degirti vežamų atliekų svorį buvo sudaryta sutartis tarp atsakovės ir UAB, NEGRecycling". Iki sudarant sutartį UAB "NEGRecycling" nurodė, kad biodžiovinimo metu galimas drėgmės netekimas yra apie 10 procentų, tačiau įvertinus suderinimo aktus per visą sutarties vykdymo laikotarpį nustatyta, kad vidutinis svorio sumažinimas yra 38,82 procento, dėl to UAB "NEGRecycling" buvo sumokėta 352 098,60 Eur be PVM, nors pagal pasidiymą (dėl 10 procentų svorio sumažinimo), preliminarias skaiciavimnis, turėjo būti sumokėta 90 700,30 Eur be PVM. Taip pat nurodė, kad pagal pateiktus paksaičiavimnis nustatyta, jog į sąvartymą buvo atvežta 7953,36 t 2D atliekų jų neapskaitant (galimai 2D atliekos buvo vežamos kaip stabilatas ir techninis kompostas, o stabilato ir techninio komposto svėrimo duomenys buvo naikinami ir dirbtinai mažinamas faktinis pristatomas jų svoris), todėl už šias neapskaitytas atliekas ŪAB, NEGRecycling" sumokėta 246 554,16 Eur be PVM nepagristai, o vežant 2D frakciją kaip techninį kompostą ir stabilatą išvengta sumokėti valstybei taršos mokestį (5 Eur/t) apie 40 000 Eur.
- 2020 m. lapkričio 16 d. ŠRATC direktoriaus isakymu Nr. VD-78 sudaryta komisija, kuriai pavesta išsiaiškinti sutarties su UAB "NEGRecycling" vykdymo aplinkybes pagal 2020 m. lapkričio 11 d. gautus tarnybinius pranešimus. 2020 m. gruodžio 9 d. komisija pateikė siūlymą ŠRATC direktoriui inicijuoti kreipimąsi į ikiteisminio tyrimo institucijas dėl galimos nusikalstamos veikos, dėl ko ŠRATC ir valstybė patyrė žalą ir spręsti klausimą dėl sutarties su UAB "NEG Recycling" nutraukimo.
- 13. Ieškovas 2020 m. gruodžio 1 d. pateikė prašymą atsakovei nuo 2020 m. gruodžio 10 d. nutraukti darbo sutartį DK 53 straipsnio 2 dalies pagrindu.
- 14. 2020 m. gruodžio 10 d. ŠRATC direktoriaus įsakymu Nr. P-232 ieškovas atleistas iš darbo (direktoriaus pavaduoto) jo pareigų). Įsakyme nurodyta, kad vadovaujantisDK 58 straipsnio 1 dalimi, 58 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 58 straipsnio 3 dalies 6 punktu, ŠRATC įstatų, patvirtintų įstaigos visuotinio dalininkų susirinkimo, įsigaliojusių 2016m sausio 26 d., 36.11, 36.12 punktais, atsižvelgiant į 2020 m. lapkričio 11 d. tamybiniuose pranešimuose Nr. TP-7, Nr. TP-8, Nr. TP-9, Šdeistytus faktus, 2020 m. lapkričio 16 d. direktoriaus įsakymu Nr. VD-78 paskirtos komisijos 2020 m. gruodžio 10 d. atlikto tyrimo švadas, atsižvelgiant į P. Ž. paaškinimus, konstatuojama, kad P. Ž. veiksmuose įžvelgitina darbo metu padaryta veika, turinti nusikaltimo požymių, t. y. 2020 m. gegužės mėnesį duodant nurodymą L. B. pašalinti iš atliekų svėrimo švadas, atsižvelgiant į P. Ž. paaškinimus, konstatuojama, kad P. Ž. saustinimo paskugų atsirinimo paskugų sutartise Nr. S-383 (toliau atliektų biodžiovinimo paskugų sutartise Nr. S-383 (toliau atliektų biodžiovinimo paskugų sutartis Nr. VD-78 padarti tai, kad savo paaiškinimuose geranoriškai neatskleidė galimų biodžiovinimo paskugų tiektai, taip savo palinkybių, atsižvelgiamt į tai, kad 2020 m. lapkričio 12 d. ŠRATC direktoriaus įsakymu Nr. VD-75 jaubuvo nustatytas direktoriaus pavaduotojo P. Ž. darbo pareigų pažeidimas, konstatuojama, kad P. Ž. padarė šiurkštų darbo drausmės pažeidimų.
- ŠRATC 2020 m. gruodžio 23 d. gavo pranešimą iš Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Administravimo valdybos apie pradėtą ikiteisminį tyrimą jame nurodyta, kad ikiteisminis tyrimas pradėtas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau BK) 228 straipsnio 1 dalį.
- 2021 m. vasario 3 d. Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyrius priėmė nutarimą ieškovą P. Ž. apklausti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 80 straipsnio 1 punkto ir 82 straipsnio 3 dalies pagrindais (asmuo apklausiamas apie savo galimai padarytą nusikalstamą veiką).
- Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad įsakyme dėl ieškovo atleidimo iš darbo tiesiogiai nurodytas tik vienas ieškovo atliktų veiksmų laikotarpis 2020 metų gegužės mėnuo. Tuo metu ieškovas laikinai ėjo įstaigos Apelacinės instancijos teismas pažymėjo, kad įsakyma del ieškovo atletdimo iš darbo testogan nurodytas tik venas ieškovo atliktų veiksmų laikotarys – 2020 metų geguzes menuo. 100 metu ieškovas taikmai ejo įstaigos direktoriaus pareigas, Ivertinęs tai, kad Įsakymas buvo priimtas atsižvelgant į 2020 m. lapkričio 11 d. tamybiniuose pranešimiose išdėstytus faktus, 2020 m. lapkričio 16 d. direktoriaus įsakymus Nr. VD-75 jau buvo nustatytas P. Ž. darbo pareigų pažeidimas, teismas padarė švadą, jog iš esmės darbo sutartis su ieškovu P. Ž. nutraukta įžvelgus jo neteisėtus veiksmus, kuriuos ieškovas galimai padarė ne tik laikinai eidamas direktoriaus pareigas, bet ir eidamas direktoriaus pavaduotojo pareigas, kad nuo įmonės vadovo kompetencijos, veiklos ir jos rezultatų priklauso ir visos imonės veiklos efektyvumas, nes įmonės vadovu javatus pareigas, kontroliuoja vykdomų projektų sutartinių įsipareigojimų vykdymą; bendradarbiauja, keičiasi informacija su kitais ŠRATC padaliniais siekiant efektyvaus ŠRATC darbo; nedelsiant informuoja vadovą apie ŠRATC darbe nustatytus trūkumus ir darbuotojų piktnaudžavimą bei imasi priemonių trūkumams šalinti Tiek įstaigos direktoriaus pavaduotojo funkcijas apima vykdomų projektų kontroli, leškovas neginčija, kad, eidamas tiek direktoriaus pavaduotojo pareigas, kterio pareigas, turėjo pareigas, kterio pareigas projektus, teisėjų kolegijos vertinimu, apie nusikaltimo požymių turintys veiksmai nustatyti ir laikotarpiu, kai ieškovas ėjo direktoriaus pavaduotojo pareigas, darytina švada, kad ieškovo darbiė veikla dabartinio atsakovės vadovo pagristai buvo vertinama neprikausomai nuo ieškovo eitų pareigų visu ginčiui aktualiu laikotarpiu, kai ieškovas ėjo direktoriaus pavaduotojo pareigas, turėjo veikamas interioriaus pavaduotojo pareigas, darytina švada, kad ieškovo darbiė veikla dabartinio atsakovės vadovo pagristai buvo vertinama neprikausomai nuo ieškovo eitų pareigų visu ginčiui aktualiu laikotarpiu.
- Apelacinės instancijos teismas pažymėjo, kad DK 58 straipsnio 3 dalies 6 punkto nuostatos, t. y. kad šiurkščiu darbo pareigų pažeidimų gali būti laikoma situacija, kai darbo metu ar darbo vietoje padaryta nusikaltimo požymių turinti veika, nejtvirtina teisinio reguliavimo, jog siekiant konstatuoti aptariamame punkte nurodytą pažeidimą turi būti pradėtas ikiteisminis tyrimas ar asmuo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn. Šiuo pagrindų darbuotojas atleidžiamas iš darbo kaip padaręs šiurkštų darbo pareigų pažeidimą dėl to, jog atlikęs nusikaltimo požymių turinčių veiką darbuotojas yra praradęs darbdavio pasitikėjimą. DK nuostatos nejtvirtina, jog, priimrlamas įsakymą dėl atleidimo iš darbo DK 58 straipsnio 3 dalies punkto pagrindų darbdavys turi konkrečia nurodytų, kokias nusikalstams veikas darbuotojas galimai padarė, ir tikslai įvardyti padarytos žalos dydį. Todėl, priešingai nei teiga ieškovas, darbdavys, priėmęs sprendimą atleisti darbuotoja įš darbo dėl to, jog jis padarė veiką, turinčią nusikalstamo požymių, neprivalo baudžiamojo proceso nustatyta apimtimi įrodyti darbuotojo kaltę.
- Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs ginčo Įsakymo dėl atleidimo iš darbo motyvų turinį (nurodymas darbuotojai pašalinti iš atliekų svėrimo sistemos stabilato ir techninio komposto kiekius bei nurodymas darbuotojams faktiškai nevykdyti paslaugų sutarties kontrolės; priimti ir pasirašyti pateikti paslaugų perdavimo-priemimo aktai, kuriuose nurodyti akivaizdžiai neteisėtai padidinti biodžiovinimo paslaugų kiekiai; 2020 m. lapkričio 12 d. ŠRATC direktoriaus

isakymu Nr. VD-75 jau buvo nustatytas P. Ž. darbo pareigų pažeidimas (jis minėtu įsakymu pripažintas padaręs darbo pareigų pažeidimą, nes neišsiaiškino, ar UAB "Ecoservice projektai" faktiškai aptamavo juridinių asmenų konteinerius, viršijo įgaliojimus duodamas nurodymus pašalimti sistemoje konteinerių pakėlimų duomenis, neinformuodamas apie tai direktoriaus ir kitų atsakingų darbuotojų), padarė švadą, kad iš esmės atsakovė laikė, jog ieškovas galimai piktnaudžavo tamybine padeitimi ir klastojo duomenis. Ikiteisminis tyrimas pradėtas pagal BK 228 straipsnio 1 dalį ir 300 straipsnio 1 dalį, o tai suponuoja švadą, jog atsakovė įsakymo del atleidimo iš darbo priemimo metu buvo pagrįstai įstikinius, kad ieškovas galimai padarė nusikaltimo požymių turinčą veiką (-as). Be to, teisėjų kolegija, įvertinusi ieškovo 2020 m. lapkričio 22 d. ir 2020 m. gruodžio 1 d. pateiktų paaiškinimų į SRATC užduotus klausimus turinį, padarė išvadą, kad nors ieškovas atsakė į visus atsakovės užduotus klausimus, tačiau ieškovo pateikti atsakymai neišsprendė ir nepaaiškino atsakovei po gautų tamybinių pranešimų klausimus negalėjo paneigti ir sumenkinti atsakovės įsitikinimo, jog galimai ieškovo veiksmuose buvo nusikalstamos veikos požymių

- 20. Apeliacinės instancijos teismas pasisakė dėl ieškovo argumentų, kad atsakovės Įsakyme dėl atleidimo iš darbo nurodytos 2020 m. gruodžio 10 d. tyrimo išvados ir 2020 m. lapkričio 11 d. tamybiniai pranešimai ieškovui nebuvo pateikti, nepareikaluda pateikti paaiškinimų dėl jų. Tešėjų kolegija, atmysdama iš apeliacinio skurdo argumentą, pažymėjo, jog tamybinis pranešimas yra imonės vidaus dokumentas, informuojantis darbotojų is guapažinimi tai arbuvtojus usa patažinimi darbuvtojus usa patažinimi darbuvtojus patažinimi pata
- 21. Kolegjia nurodė, kad, parinkdamas drausminės nuobaudos rūšį, darbdavys turi įvertinti skiriamos drausminės nuobaudos tikslingumą ir jos įtaką darbo drausmės užtikrinimui. Įvertinęs aplinkybių visumą darbdavys sprendžia, ar yra pagrindas darbuotoju pasitikėti. Jeigu išvardytos aplinkybės rodo pažeidimą padariusio asmens abejingumą dėl savo padarytų veiksmų ir kartu atskleidžia jo nesiskaitymą su darbdavio interesais, tai pasitikėjimo praradimas ir jo nulemtas darbdavio pasirinkimas nutraukti darbo santykius teismo gali būti pripažintas proporeinga darbdavio pasirinkta priemone ginant savo interesus.
- 22. Atsizvelgdama į kasacinio teismo praktiką, byloje nustatytas aplinkybes, kolegija padarė išvadą, kad ieškovo galimai nusikaltimo požymių turintys veiksmai turėjo didelę reikšmę atsakovei, kaip darbdavei. Dėl ieškovo galimai nusikaltimo požymių turintys veiksmai turėjo didelę reikšmę atsakovei, kaip darbdavei. Dėl ieškovo galimai nusikaltimo požymių turintys veiksmai ir neveikimo, kuriais ieškovas, kaip direktoriaus pavaduotojas (taip pat ir laikimai eidamas direktoriaus pareigas), pažeidė jam nustatytas esmines pareigas vykdyti projektų kontrolę, atsakovė pagrystai igijo pagrindą ateityje repastiktėi ieškovu. Leškovo pareigos yra atsakingos, staigos veikloje svarbios, pastikėjimas tokias pareigas vykdančiu darbuotojo veiksmą ir spresti dėl jų padarinių. Atsižvelgdama į tai, kad ieškovas 2020 m gruodžio 1 d. buvo pateikęs prašymą atsakovei nutraukti darbo sutartį DK 53 straipsnio 2 dalies pagrindų, kolegija nusprendė, kad atsakovės sprendimas nutraukti darbo santykius su ieškovu dėl šiurkštaus darbo pareigų pažeidimo negali būti laikomas neproporcinga priemone.
- 23. Apeliacinės instancijos teismas, pripažinęs, jog ieškovas iš darbo buvo atleistas teisėtai, dėl kitų išvestinių ieškinio reikalavimų (vidutinio darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką, kompensacijos priteisimo ir kt.) nepasisakė. Byloje nesant duomenų apie atsakovės (jos darbuotojų) nepagarbų elgesį, kitokio pobūdžio neteisėtus veiksmus, nukreiptus į ieškovą, galėjusius sukelti jam tokių išgyvenimų, nepatogumų, kurie būtų pagrindas konstatuoti padarytos neturtinės žalos faktą ir spręsti dėl piniginės satisfakcijos, kolegija padarė išvadą, jog nenustatyta būtinų atsakomybės sąlygų priteisti ieškovui neturtinės žalos atlyginimą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

- 24. Kasaciniu skundu ieškovas prašo panaikinti Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 17 d. sprendimą ir palikti galioti Šiaulių apylinkės teismo 2021 m. liepos 30 d. sprendimą bei atitinkamai paskirstyti bylinėjimosi išlaidas. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 24.1. Apelacinės instancijos teismas ieškovo atleidimo teisėtumą turėjo vertinti tik įsakymo dėl atleidimo iš darbo kontekste ir neperžengdamas jo ribų, t. y. tiek ir taip, kaip darbdavys nurodė sprendime dėl darbuotojo atleidimo. Atlitinkamai teismas turėjo vertinti, ar darbdavys pateikė pakankamai įrodymų, pagrindžiančių, kad būtent ieškovas padarė įsakyme dėl atleidimo iš darbo nurodytus pažeidimus. Apeliacinės instancijos teismas, spresdamas dėl ieškovo atleidimo iš darbo adekvatumo, nesivadovavo DK 58 straipsnio 5 dalimi ir faktiškai nevertino, kaip ieškovas dirbo anksčiau. Teismas tik formaliai nurodė, kad 2020 m. lapkričio 12 d. įsakymu ieškovai jau buvo nustatytas darbo pareigų pažeidimus, tačiau nevertino ieškovo kaltės, neteisėtų veiksmų, pažeidimo padarymo momento, sukeltų padarinių. Apeliacinės instancijos teismas neįvertino, kad atleidimas nėra proporcinga priemonė ginčijamam darbo pareigų pažeidimus.
 - 24.2. Teismas nejvertino, kad atsakovė nepagrįstai sureikšmina ieškovui suteikto specialiojo liudytojo statuso aplinkybę, nes šis statusas nepatvirtina atsakovės sprendimo atleisti ieškovą iš darbo teisėtumo. Darbdavys, priėmęs sprendimą atleisti darbuotoją iš darbo dėl to, jog jis padarė veiką, turinčią nusikaltimo požymių, privalo iš esmės tokia pat apimtimi, kokią nustato baudžiamojo proceso normos, sugebėti pagrįsti ir įrodyti darbuotojo kaltę, t. y. remdamasis tiesioginiais įrodymais, aiškiai ir be jokių objektyvių abejonių.
 - 24.3. Apeliacinės instancijos teismas neįvertino aplinkybės, kad visi tamybiniai pranešimai buvo priimti tą pačią dieną ir iš pačių tamybinių raštų teksto matyti, jog ne darbuotojai patys savo iniciatyva juos pateikė, o paskatinti ar paprašyti atsakovės vadovo, be to, ieškovas su jų turiniu nesupažindintas, nors jais motyvuojamas jo atleidimas iš darbo.
 - 24.4. Teismas neteisingai pritaikė materialiosios teisės normas, kurių pagrindu nustatė, kad nėra ieškovo atleidimo iš darbo procedūrinių pažeidimų. Įsakyme dėl ieškovo atleidimo iš darbo tiesiogiai nurodytas tik vienas ieškovo atliktų veiksmų laikotarpis 2020 metų gegužės mėruo. DK 58 straipsnio 6 dalis įpareigoja darbdavį sprendimą nutraukti darbo sutartį dėl darbuotojo padaryta pažeidimo priimti ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo pažeidimo paaiskėjimo in e vėliau kaip per seisis mėnesius mo padarymo dienos. Pastarasis terminas pratęsiamas iki divejų metų pieju darbuotojo padarytas pažeidimas paaiškėja atlikus auditą, inventorizaciją ar veiklos patikrinimą. leiskovas buvo atleistas iš darbo 2020 m. gruodžio 10 d., t. y praejus 7 mėnesiams nuo darbo pareigų pažeidimo padarymo dienos (2020 m. gegužės mėn.). Pratęsti terminą iki dvejų metų nėra pagrindo, nes nebuvo atliktas auditas, inventorizacija ar veiklos patikrinimas. Teismas neįvertino, kad praleistas Darbo kodekse imperatyviai nustatytas 6 mėnesių terminas priimti sprendimą nutraukti darbo sutartį priimti.
 - 24.5. Teismas neteisingai taikė Darbo kodekso nuostatas ir vertino atsakovės reikalavimą darbuotojui pasiaiškinti. Pagal DK 58 straipsnio 4 dalį, prieš priimdamas sprendimą nutraukti darbo sutartį, darbdavys privalo pareikalauti darbuotojo rašytinio paaiškinimo, išskyrus atvejus, kai darbuotojas per darbdavio nustatytą protingą laikotarpį šio paaiškinimo nepateikia. Šiuo atveju iš ieškovo nebuvo pareikalauta pasiaiškinti konkrečiai dėl jo neva nustatyto darbo pareiga pažeidimo. 2020 m. lapkričio 18 d. ir 27 d. ieškovui pateikti reikalavimai pasiaiškinti buvo bendro pobūdžio ir tiksliai neįvardyta, jog iš darbuotojo reikalaujama pasiaiškinti konkrečiai dėl tariamai jo padaryto darbo pareigą pažeidimo.
 - 24.6. Teismas, nepagrįstai pripažinęs ieškovo atleidimą iš darbo teisėtu, atitinkamai nepriteisė kompensacijos už priverstinę pravaikštą ir dviejų vidutinių darbo užmokesčių kompensacijos, o netinkamai įvertinęs faktines aplinkybes, nepagrįstai nepriteisė ieškovui neturtinės žalos atlyginimo dėl ieškovo patirtų dvasinių išgyvenimų ir nepatogumų nutraukiant darbo sutartį.
 - 24.7. Teismas netinkamai vertino pateiktus įrodymus ir nukrypo ir nuo DK 2,14 straipsnio 3 dalies, kurioje įtvirtinta, kad atleidimo iš darbo bylose atleidimo iš darbo teisėtumą privalo įrodyti darbdavys. Atsakovė nei dokumentuose, kurių pagrindų atleidio iškvaų (įsakyme dėl atleidimo iš darbo, komisijos švadoje), nei bylos nagrinėjimo metu nepateikė pakankamų įrodymų, keidžančių vertinti, kad ieškovas iš darbo pagrįstai buvo atleistas <u>DK 58 straipsnio</u> 3 dalies 6 punkto pagrindu. Atsakovė rėmėsi tik savo darbutotojų sudarytos komisijos 2020 m. gruodžo 10 d. atleikto tyrimo švadomis, kuriose tik pakartoti tarmybinių pranešimų ir ieškovo teiktų paatiškinimų tekstai, abstrakčiai įvardijami galimai padaryti veiksmai, tačiau nėra įrodymų, patvirtnančių, kad pažeidimai tikrai buvo ir kad jie buvo padaryti būtent ieškovo. Trijų atsakovės darbutotojų tarmybiniai pranešimai buvo pagrindas sudaryti komisiją, tačiau šie pranešimai niekaip neįrodo, kad ieškovas iš tiesų būtų padaręs darbo pareigų pažeidimus, t. y. veiką, turinčią nusikaltimo požymių. Būtent šie darbutotojai tiesiogiai dalyvauja priimant, tvarkant ir kontroliuojant atliekas ir už tai atsako, tačiau jiems atsakovė joktų priekaištų nereiškė.
- 25. Atsiliepimu į kasacinį skundą atsakovė prašo kasacinį skundą atmesti ir priteisti jai iš ieškovo bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepimas grindžiamas šiais argumentais:
- 25.1. DK įtvirinta galimybė nutraukti darbo sutartį, jeigu darbdavys konkretaus darbuotojo veiksmuose įžvelgia nusikalstamos veikos požymių, nesant darbuotojui pareikštų įtarimų baudžiamojo proceso normų nustatyta tvarka. Šiuo atveju, darbdaviui kilus įtarimų dėl galimai padarytos nusikalstamos veikos, buvo atliekamas išsamus vidinis patikrinimas, jo metu kilo įtarimų dėl ieškovo neteisėtų veiksmų. Šiuo pagrindu darbuotojas atleidžiamas iš darbo kaip padaręs šiurkštų darbo pareigų pažeidimą dėl to, jog atlikęs nusikaltimo požymių turinčią veiką darbuotojas yra praradęs darbdavio pasitikėjimą. Priimdamas įsakymą dėl atleidimo iš darbo DK 58 straipsnio 3 dalies punkto pagrindu, darbdavys neprivalo konkrečiai nurodyti, kokias nusikalstamas veikas darbuotojas galimai padarė, tiksliai įvardyti padarytos žalos dydžio ir įrodyti darbuotojo kaltės.
- 25.2. Iš atsakovės surinktos byloje esančios medžiagos matyti, kad ieškovas, eidams direktoriaus pavaduotojo pareigas, nevykdė griežtos projektų kontrolės, nenstatė ir nepranešė apie žymius biodžiovinimo sutarties vykdymo pasikeitimus, nesiekė išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių kinta išgarinamo svorio dydis, galimai siekė gauti neteisėtų pajamų sau ir (arba) ktitems asmenims ir (arba) dėl kitokių asmeninių paskatų įvykdė veikas, nesuderinamse su vykdomomis darbo finikcijomis, turinčias sukčiavimo, dokumentų klastojimo požymių, dėl to buvo pradėtas iktitersminis tyrimus. Šiais veiksmais atsakovei buvo padaryta žala. Dėl netinkamo biodžiovinimo sutarties vykdymo atsakovė siekia 426 039,33 Eur žalos atlygnimo iš "NEG Recycling" leškovas, eidamss vadovaujamus pareigas, duodavo nurodymus darbuotojams reprižinėti UAB "NEGRecycling" veiklos, nors pagal pareigybės aprašymu buvo atsakingas už šios įmonės veiklos kontrole, privakjo informuoti apie trūkumas ir intis priemonių jiems šalinti. Tokie nurodymai darbuotojams yra šiurkštus ieškovo darbo pareiga pažeidimas, ges ieškovas pareigybės aprašymu buvo įpareigotas kontroliuoti vykdomų projektų sutartinių įsipareigojimų vykdymą (Aprašymo 17 punktas), bendradarbiotiati ir keistis informacija su kitais SRATC padaliniais, siekant efektyvaus SRATC darbo (Aprašymo 23 punktas), nedelsiant informacios utodovą apie SRATC darbo nustatytus trūkumas ir darbuotojų pikmaudžiavimą bei irntis priemonių trūkumams šalinti (Aprašymo 28 punktas).
- SATC darbo (Aprasym) 25 punkas), nedestatii niorimoti vatova apie SRATC darbo instatytus ir darbo totojo pakratas pažeidimas pale iliti įvertintas kaip šiurkštus darbo pareigų pažeidimas būtent dėl tokio darbuotojo darbo specifikos ir pobūdžio, dėl tokios profesijos asmenims taikytinų griežtesnių reikalavimų. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-98/2012). Vadovaujamas darbas pagal savo esmę yra susijęs su savarankškumų, diskrecija, reikalingų sprendimų priemimų, atsakomybe, toks darbas lemia kontrolės finikcijų turėjimą, o šios neparaudojimas reiškia atsakomybės prisimimų už dėli to kilosisis galimus neigamus padarinius. Tokį darbą dirbančių darbuotojų veiklos vertinimu taikoni aukštesni is tandartai ir gražesni reikalavima (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-115/2013; kt.). Leikovas turėjo rūpestinga, sąziningai, atidžiai ir kvalifikuotini veikti širnimai atsakovės interesus, takšau taip nesisleje, bet pažeidė pagrindines savo pareigas ir esminius atsakovės interesus, piktinaudžavo padėtimi, todėl ieškovo padaryti darbo pareigų pažeidimai kvalifikuotini kaip šiurkštūtis atsizviatų pekalavimų pobūdį bei mastą. Bet to, patastajų pažeidimas kvalifikuotinas kaip šiurkštus, jei dėl tokio pažeidimo darbdavio interesai ši esmes pareigas pažeidžiami ir ja pagistai praranda pasitikėjima darbuotojų, t. y. jo sugebėjimų ateityje tinkamai atlikti pavestas darbo finkcijas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. guodžio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-565/2007). Ieškovas, kaip direktoriaus pavaduotojas, pažeidė jam instatytas esmines pareigas, todėl jo pažeidimi pagristai pripažintini kaip šiurkštūs, o atsakovė pagristai prarado pastikėjimą ieškovu. Leškovo paregos yra atsakingos veikloje svarbios, pasitikėjims tokias pareigas vykdarčiu darbuotojų yra reikšmagas. Kadangi iškovas ilgą kiką darė nusikalimo požynių turinčių veiką, dėl jos atsakovė patyrė didelę žalą ir dėl to nebegali pastikėti ieškovu, jo atleidimas i
- 25.4. leškovo argumentai dėl terminų paskirti nuobaudai ir kitų atleidimo iš darbo procedūrinių pažeidimų apskritai nenagrinėtini kasacine tvarka, nes ieškovas nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teisme šių klausimų nekėlė. Be to, apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad pažeidimas ieškovas darė ne tik laikinai eidamas direktoriaus pareigas, bet ir eidamas direktoriaus pavaduotojo pareigas. Argumentai, kad ieškovas nebuvo prašomas pasiaiškinti dėl jo galimo darbo pareigų pažeidimo, prieštarauja byloje esantiems įrodymams, nes byloje yra pateikti du reikalavimai ieškovui pasiaiškinti, į šiuos reikalavimus pasiaiškinti ieškovas atsakė raštu.
- 25.5. Ieškovas neįrodė būtinų sąlygų priteisti neturtinės žalos atlyginimą, t. y. nepateikė jokių įrodymų, kad jis neturtinę žalą patyrė būtent dėl atsakovės veiksmų, juolab jis pats ketino nutraukti darbo sutartį savo noru, galimai siekdamas išvengti atleidimo iš darbo dėl jo kaltės.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl darbo sutarties nutraukimo, darbdaviui konstatavus šiurkštų darbuotojo darbo pareigų pažeidimą, turintį nusikaltimo požymių

- 26. DK 24 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad igyvendindami savo teises ir vykdydami pareigas darbdaviai ir darbuotojai privalo veikti sąžiningai, bendradarbiauti, nepiktnaudžiauti teise. Darbo teisių įgyvendinimas ir pareiga ykykdymas neturi pažeisti kitų asmenų teisių ir įstatymų saugomų interesų (2 dalis). Savo teises ir pareigas kiekviena šalis privalo įgyvendinit taip, kad kita šalis galėtų apginti savo teises, patirdama mažiausiai iaiko ir kitų sąnaudų (3 dalis). Kiekviena šālis privalo vengti interesų konflikto ir siekti bendros darbdavio ir darbuotojo at patrovės, darbo santykių darmaus vystymosi ir kitos darbo sutarties šalies teisėtų interesų gynimo (5 dalis). Jeigu viena šalis nevykdo ar netinkamai vykdo šiame straipsnyje nustatytas pareigas, kita šalis turi teisę į žalos atlygnimą ar reikalauti, kad jos teisės būtų apgintos kitais būdais (6 dalis).
- 27. DK 58 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad darbdavys turi teisę nutraukti darbo sutartį be įspėjimo ir nemokėti išeitinės išmokos, jeigu darbuotojas dėl savo kalto veikimo ar neveikimo padaro pareigų, kurias nustato darbo teisės normos ar darbo sutartis, pažeidimą. Priežastis nutraukti darbo sutarti gali būti šiurkštus darbuotojo darbo pareigų pažeidimas arba per paskutinius dvylika mėnesių darbuotojo padarytas antras toks pat darbo pareigų pažeidimas (DK 58 straipsnio 2 dalis). Pagal DK 58 straipsnio 3 dalies 6 punktą šiurkščiu darbo pareigų pažeidimu gali būti laikoma darbo metu ar darbo vietoje padaryta nusikaltimo požymių turinti veika.
- 28. Atleistam iš darbo darbuotojui inicijavus darbo ginčo nagrinėjimą, atleidimo iš darbo teisėtumą privalo įrodyti darbdavys (DK 214 straipsnio 3 dalis). Dėl to darbdavui tenka ir priežasties, kuria jis grindė darbo sutarties nutraukimą, irodinėjimo pareiga (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-199-701/2020, 33 punktas). Kasacinis teismas, aiškindamas DK 58 straipsnio 2 dalies 1 punkta, yra konstatavęs, kad kai už šiurkštų darbo pareigų pažeidimą atleistas iš darbo darbuotojas ginčija darbo sutarties nutraukimo teisėtumą, darbdavys turi įrodyti ne tik nusižengimo padarymo faktą, bet ir tai, kad nusižengimas kvalifikuotinas kaip šiurkštus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-25-248/2021, 18 punktas).
- 29. Šiurkštaus darbo pareigų pažeidimų nebaigtinis sąrašas pateiktas <u>DK 58 straipsnio</u> 3 dalyje. Be konkrečių šios dalies 1–6 punktuose nurodytų pažeidimų, šiurkščiais gali būti laikomi ir kiti pažeidimai, kuriais šiurkščiai pažeidžiamos darbuotojo darbo pareigos. Taigi darbdavys turi diskrecija, atsižvelgdamas į visas su padarytu pažeidimu susijusias reikšmingas aplinkybes, pareigų pažeidimą pripažinti šiurkščiai <u>DK 58 straipsnio</u> 2 dalies 1 punkto, 3 dalies 7 punkto pagindu. Kasacinio teismo pasisakyta, kad, sprendziant dėl darbo pareigų pažeidimo pripažeidimo šiurkščiu, turi būti įvertinta, kokio pobūtdžio gėrai buvo pažeisti, kiek aiškiai buvo paratytos darbuotojo pareigos, kokių kilo padarinių dėl padaryto pažeidimo, kokia yra tokių ar panašių pažeidimų vertinimo praktika darbovietėje ir pan. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-461-695/2018, 29 punktas).
- 30. Remiantis <u>DK. 58 straipsnio</u> 5 dalimi, sprendimą nutraukti darbo sutartį dėl darbuotojo padaryto pažeidimo darbdavys turi priinti įvertinęs pažeidimo ar pažeidimų sunkumą ir padarinius, padarymo aplinkybes, darbuotojo kaltę, priežastinį ryšį tarp darbuotojo veikos ir atsiradusių padariniu, jo elgesį ir darbo rezultatus iki pažeidimo ar pažeidimų padarymo. Atleidimas iš darbo turi būti proporcinga pažeidimu ir jų visumai priemonė. Darbo pareigų pažeidimas (net jei jis būtų šiurkštus arba toks pats pažeidimas per paskutinius 12 mėnesių būtų padarytas pakartotinai) savaime nereiškia, kad vien dėl jo darbuotojas gali būti atleidžiamas iš darbo. Darbdavys visais atvejais privalo įvertinti su

darbo pareigų pažeidimu susijusias aplinkybes, išklausyti darbuotojo poziciją (DK 58 straipsnio 4 dalis) ir tik nustatęs, kad tam egzistuoja pakankamas pagrindas ir tai būtų proporcinga, nutraukti darbo sutartį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-461-695/2018, 49 punktas).

- Analogiškos pozicijos buvo laikomasi ir taikant iki 2017 m liepos 1 d. jeigaliojusio DK nuostatas. Jas aiškinant suformuotoje kasacinio teismo praktikoje (kuri aktuali ir taikant 2017 m liepos 1 d. jeigaliojusio DK nuostatas) pažymėta, kad parinkdamas drausminės nuobaudos rūšį pagal DK 238 straipsnyje nustatytus kriterijus (kurie iš esmės attinka nuo 2017 m liepos 1 d. galojančio DK 58 straipsnio 5 dalyje įtvirtintus kriterijus) darbdavys taip pat turi įvertinti skiriamus drausminės nuobaudos tūšlingumį ir jos taką darbo drausmės užikninini. Darbuotojo požiūris į padarytą pažeidimą, kaltės pripažinimas, kritiškas savo elgesio vertinimas taip pat turi reikšmės atsakomybės rūšies parinkimii, nes parodo, ar ateityje darbdavys gali tikėtis, kad darbo drausmės pažeidimą padarys asmuo pasitatsys, kad nereikės jo neteisėto elgesio saugotis ar nuogistatati dėl tyčinių neteisėtų veiksmų. Kitaip tariant, įvertinęs aplinkybių visumą darbdavys sprendžia, ar yra pagindas darbuotojų pasirinkėti. Jeigu išvardytos aplinkybės rodo pažeidimą padariusio asmera abejingumą dėl savo padarytų veiksmų ir kartu atskleidžia jo nesislativymą su darbdavio interesas, tai pasitikėjimo paradimsas i jo nulientas darbdavio pasirinkimas nutraukti darbo sartykais teismo gali būti pripažintas proporcinga darbdavio pasirinkta priemone ginant savo interesus (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 23 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-55-248/2018 30 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
- 32. Ieškovo nuomone, nagrinėjamoje byloje apeliacinės instancijos teismas, nukrypdamas nuo DK 214 straipsnio 3 dalies nuostatos, kad atleidimo iš darbo teisėtumą privalo įrodyti darbdavys, tinkamai neįvertino, ar darbdavys pateikė pakankamai įrodymų, pagrindžiančių, kad ieškovas padarė įsakyme dėl atleidimo iš darbo nurodytus pažeidimus.
- . Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad 2020 m. gruodžio 10 d. ŠRATC direktoriaus įsakymu ieškovas atleistas iš darbo (direktoriaus pavaduotojo pareigų), atsižvelgiant į 2020 m. lapkričio 11 d. tamybiniuose pranešimuose išdėstytus faktus, direktoriaus įsakymu paskirtos komisijos 2020 m. gruodžio 10 d. atlikto tyrimo išvadas, į ieškovo pasiškinimus, konstatavus, kad ieškovo veiksmuose įžvelgiria darbo metu padaryta veika, turinti miskalimo požvimi 1) 2020 m. gegužės mėnesi dhodarnt truodymą L. B. pasalinti sa tilkielų svierimo sistemos stabilato ir technio komposto kiekius; 2) nurodart atsakinigems Šaulių regiono savartyvo tamybos darabuotojams faktiškai nevykdyti 2018 m. lapkričio 21 d. atliekų biodžiovinimo paslaugų sutarties kontrolės, priimti ir pasirašyti UAB "NEG Recycling" pateiktus paslaugų perdavimo-priėmimo aktus, kuriuose nurodyti aktivaizdžiai neteisėtai padklinti biodžiovinimo paslaugų kiekiai.
- 34. Minėta, kad, atleistam iš darbo darbuotojui teisme ginčijant atleidimo iš darbo teisėtumą, darbdavys privalo įrodyti priežasties, kuria jis grindė darbo sutarties nutraukimą, pagrįstumą.
- Byloje nustatyta, kad ieškovas, eidamas direktoriaus pavaduotojo pareigas, pagal pareigybės aprašymą privalėjo kontroliuoti vykdomų projektų sutartinių įsipareigojimų vykdymą (Aprašymo 17 punktas), bendradarbiauti ir keistis informacija su kitais ŠRATC darbe nustatytus trūkumus ir darbuotojų piktnaudžiavimą bei irntis priemonių trūkumams šalinti (Aprašymo 28 punktas).
- . Tiek Aprašymo nuostatos, tiek DK 24 straipsnyje įtvirtinti bendradarbiavimo ir sąžiningumo principai įpareigojo ieškovą, einant direktoriaus pavaduotojo pareigas, sąžiningai ir aktyviai veikti, imantis reikiamų priemonių, kad būtų apsaugoti teisėti darbdavio interesai užtikrintas efektyvus atsakovės darbas, išaiškinami ir šalinami trūkumai, užkertamas kelias neteisėtiems darbuotojų veiksmams.
- Byloje apeliacinės instancijos teismas nustatė ieškovo veiksmus, kurie tiesiogiai prieštaravo nurodytoms jo pareigoms: ieškovas, būdamas atsakingas už UAB "NEGRecycling" veiklos kontrolę, duodavo nurodymus darbuotojams πρημένη συνίκου με το μετά το
- Taigi byłoje buvo nustatytos atsakovės įrodinėtos aplinkybės, sudariusios pagrindą atleisti ieškovą iš darbo, leškovas kasaciniame skunde išdėstė abejones dėl tamybinių pranešimų, kuriais remiantis nustatyti ieškovo darbo pareigų pažeidimo faktai, grindžiamas prielaidomis, jog ne darbuotojai patys savo iniciatyva juos pateikė, o paskatinti ar paprašyti atsakovės vadovo. Teisėjų kolegija pažymi, kad ieškovas nenurodė argumentų, kurie sudarytų pagrindą konstatuoti esminį proceso teisės normų pažeidimą, padarytą nustatant atleidimo iš darbo pagrindą patvirtinančius faktus.
- leškovas teigja, kad darbdavys, priemęs sprendimą atleisti darbuotoją iš darbo dėl to, jog jis padarė veiką, turinčią nusikalstamo požymių, privalo iš esmės tokia pat apimtimi, kokią nustato baudžiamojo proceso normos, įrodyti
- Pasisakydama dėl šio ieškovo argumento, teisėjų kokegija atkreipia dėmesį į tai, kad pagal DK 58 straipsnio 3 dalies 6 punktą šiurkščiu darbo pareigų pažeidimu gali būti laikoma darbo metu ar darbo vietoje padaryta nusikaltimo požymių turinti veika, o ne veika, pripažinta nusikaltimu. Kasacinis teismas nėra suformaves DK 58 straipsnio 3 dalies 6 punkto taikymo aškinimo ir taikymo praktikos, todėl atsižvelgtina į parašias nuostatas įtvirtinusio 2002 m DK 235 straipsnio 2 dalies 7 punkto aškinimo ir taikymo praktika, Pagal 2002 m DK 235 straipsnio 2 dalies 7 punkta o aškinimo ir taikymo praktika, Pagal 2002 m DK 235 straipsnio 2 dalies 7 punkta o aškinimo ir taikymo pastilia, Pagal 2002 m DK 235 straipsnio 2 dalies 7 punkta pažeidimu gali būti laikomos veikos, turinčios vagystės, sukčiavimo, turto pasisavinimo arba išvaistymo, netiešėto attygnimo paėmimo požymių, nors už šias veikas darbutotojas ir nebuvo traukiamas baudžiamojon atsakomybėn.
- . Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad 2002 m DK 235 straipsnio 2 dalies 7 punkte įtvirtinta norma reiškia, jog darbuotojas yra atleidžiamas iš darbo už veiksmus, kurie turi nusikaltimo požymių. Atleidimas šiuo pagrindu reiškia ne tik darbo santykių pasibaigimą, tačiau gali turėti įtakos darbuotojo būsimai darbinei veikkii, jo reputacijai artimijų, visuomenės akyse bei sukelti kitų neigiamų padarinių. Dėl šių priežusčių tat, jog darbuotojas atliko veiksmus, turinčitus vagsytės ar kito musikaltimo, nurnatyto D<u>K 235 straipsnio</u> 2 dalies 7 punkte, požymių, turi birodyta tokiu laipsniu, kad neliktų jokų pagrįstų abejoinių, šio fakto egistatvinu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. spalio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-513/2004; 2007 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-65/2012; 2012 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-265/2012;
- Nagrinėjamoje byloje nebuvo detaliau analizuojama nustatytų ieškovo veiksmų atitiktis konkretiems nusikalstamų veikų, įvardytų Baudžiamajame kodekse, požymiams, todėl teisėjų kolegija, atsižvelgdama įprieš tai aptartą šios kategorijos bylose reikalaujamą įrodytumo laipsnį, konstatuoja, kad byloje nebuvo reikiamai nustatyta, jog ieškovo atliktuose darbo drausmę pažeidusiuose veiksmuose yra nusikaltimo požymių (DK 58 straipsnio 3 dalies 6 punktas).
- Minėta, kad be konkrečių DK 58 straipsnio 3 dalies 1–6 punktuose nurodytų pažeidimų, šiurkščiais gali būti laikomi ir kiti pažeidimai, kuriais šiurkščiai pažeidžamos darbuotojo darbo pareigos, t. y. darbo sutarties nutraukimas laikomas teisėtu, jei yra pakankamas pagrindas, atsižvelgiant į visas su padarytu pažeidimu susijusias reikšmingas aplinkybes, pareigų pažeidimą pripažinti šiurkščiai vadovaujantis DK 58 straipsnio 2 dalies 1 punktu. Dėl šių aplinkybių konstatavimo byloje bus pasisakyta toliau.
- Ieškovas teigia, kad apeliacinės instancijos teismas neivertino darbdavės netinkamai vykdytos pareigos pareikalauti darbuotojo rašytinio paaiškinimo, taip pat jo atleidimo iš darbo proporcingumo ginčijamam darbo pareigu pažeidimui. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad šie ieškovo argumentai yra nepagrįsti.
- Pazzaniam. 1 resejų konegja riuspretikizai, kad sie išskovo argumentai yra nepagristi.

 Kasacinis teismis yra pažymėjęs, kad nurodytos <u>DK 58 straipsnio</u> 4 dalyje įtvirtintos nuostatos tikslas darbdavio disponavimas visapusiška informacija apie darbuotojo padarytą darbo pareigų pažeidimą. Nepareikalavos darbuotojo rašytinio paaškinimo darbdavys apriboja savo galimybę šisiaškinti ir atsižvelgti į visa splinkybės, reikšmingas sprendimo nutraukti darbo sutarti pagal <u>DK</u> 58 straipsni priemimui, be to, prisima galimų neigiamų padarinų rižką, nes darbuotojas, nesutikdamas su atleidimu iš darbo ir į ginžydamas, gali nurodyti aplinkybės (pavyatžiui, patvirtirančias jo kaliės nebuvimą), eliminuojančias galimybę konstatuoti, kad jis padarė darbo pareigų pažeidimą, ir taikyti darbo sutarties nutraukimą pagal <u>DK</u> 58 straipsni, kurias žinodamas darbdavys paperikalavo darbavotojo rašytinio paaškinimo, turi patkinimo, turi patkinybės, reikšmings darbo sutarties nutraukimo pagristumui ir teisėtumui, nes įstatymuose nenustatyta, jog vien dėl tokio įstatymo reikalavimo pažeidimo, darbdaviui pažeidus reikalavimą raštu pareikalavi darbuotojo pastarities nutraukimo pagristumui ir teisėtumui, nes įstatymuose nenustatyta, jog vien dėl tokio įstatymo reikalavimo pažeidimo, darbdaviui pažeidus reikalavimą raštu pareikalaviii darbuotojo padaryto darbo pareigų pažeidimo savaime būtų laikomas netesietu. Kai nustatoma, kad šiurkštus darbo pareigų pažeidimas buvo padarytas, <u>DK 58 straipsnio</u> 4 dalyje įtvirtintos muostatos dėl arbuotojo raštyniio paaškinimo pareikalavimo pažeidimas nėra pakankamas pagrindas pripažinti atleidimą iš darbo netesietu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m kovo 28 d. nutartis civilinėje byloje <u>Nr. e3K-3-130-701/2019</u>, 50, 51 punktai).
- Byloje nustatyta, kad atsakovė laikėsi <u>DK 58 straipsnio</u> 4 dalyje nustatyto reikalavimo darbdaviui prieš priimant sprendimą nutraukti darbo sutartį pareikalauti darbuotojo rašytinio paaiškinimus pateikė. Ginčo isakyme dėl ieškovo atleidimo iš darbo nurodyta, kad atsakovė į šiuos paaiškinimus atsižvelgė. Nagrinėjant bylą teisme ieškovas nenurodė aplinkybių, iš esmės papildančių jo jau nurodytas paaiškinimuose ir eliminuojančias galimybę konstatuoti, kad jis padarė darbo pareigų pažeidimą, lėmusį darbo sutarties nutraukimą pagal <u>DK</u> 58 straipsnį. Dėl to nėra pagrindo konstatuoti <u>DK 58 straipsnio</u> 4 dalyje įtvirtintos nuostatos pažeidimo.
- Nagrinėjamoje byloje apeliacinės instancijos teismas, vertindamas, ar ieškovo atleidimas iš darbo yra proporcinga priemonė ginčijamam darbo pareigų pažeidimui, atsižvelgdamas į kasacinio teismo praktiką dėl šių kriterijų vertinimo ir į byloje nustatytas aplinkybes, padarė išvadą, kad dėl ieškovo veiksmų, pažeidusių esmines ieškovo pareigas – vykdyti projektų kontrolę, atsakovė įgijo pagrindą netoleruoti tokių jos interesams prieštaraujančių darbuotojo veiksmų ir ateityje nepasitikėti ieškovu.
- Teisėjų kolegija pažymi, kad toks apeliacinės instancijos teismo vertinimas atitinka kasacinio teismo formuojamą praktiką dėl vadovaujančių asmenų padarytų darbo drausmės pažeidimų vertinimo. Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad vadovaujamasis darbas pagal savo esme yra susijęs su savarankiškumu, diskrecija, reikalingų sprendimų priėmimu, atsakomybė. Vadovaujamos pareigos lemia kontrolės funkcijos turėjimą, o šios nepanaudojimas reiškia atsakomybės prisiėmimų už dėl to kilusius galimus neigiamus padarinius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m sausio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-115/2013; 2013 m gegužės 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-285/2013).
- Nagrinėjamoje byloje apeliacinės instancijos teismas, byloje nustatęs ne tik tęstinį ieškovo kontrolės funkcijos nevykdymą, bet ir priešingą ieškovo interesams veikimą, faktą, kad ieškovas padarė daugiau panašaus pobūdžio pažeidimų, už kuriuos jau buvo taikyta drausminė nuobauda, turėjo pagrindą padaryti išvadą, kad atsakovės sprendimas nutraukti darbo santykius su ieškovu dėl šiurkštaus darbo pareigų pažeidimo negali būti laikomas neproporcinga
- Dėl nurodytų priežasčių teisėjų kolegija sprendžia, kad nors DK 58 straipsnio 3 dalies 6 punktas yra nepagristai nurodytas kaip ieškovo atleidimo iš darbo pagrindas, todėl šis pagrindas šalintinas iš atsakovės Įsakymo, tačiau ši išvada neteikia pagrindo konstatuoti, kad ieškovas iš darbo buvo atleistas neteisėtai, ir tenkinti ieškini, nes ieškovo veiksmai pagristai kvalifikuoti kaip šiurkštūs darbo drausmės pažeidimai, atitinkantys atsakovės įsakyme nurodytą DK 58 straipsnio 2 dalies 1 punktą.
- 51. Ieškovas teigia, kad jis buvo atleistas iš darbo 2020 m. gruodžio 10 d., t. v. praėjus 7 mėnesiams nuo Isakyme dėl atleidimo iš darbo nurodyto darbo pareigu pažeidimo padarymo momento (2020 m. gegužės mėn.), pažeidžiant DK 58 straipsnio 6 dalį, įpareigojančią darbdavį sprendimą nutraukti darbo sutartį dėl darbuotojo padaryto pažeidimo priimti ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo pažeidimo paaiškėjimo ir ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo jo padarymo dienos.
- Teisėjų kolegija su šiuo ieškovo argumentu nesutinka. Pirmiau minėta, kad byloje nustatyta, jog ieškovas, 2020 m. gegužės mėn. davęs darbuotojams Įsakyme dėl atleidimo iš darbo įvardytus neteisėtus nurodymus, šių nurodymų neatšaukė, t. y. nustatyti pažeidimai nesibaigė jo padarymo momentu, bet tęsėsi tol, kol, pasikeitus atsakovės vadovui (2020 m. rugsėjo 1 d.) ir atlikus įmonės veiklos patikrinimus, šie pažeidimai buvo nustatyti.
- 53. Kasacinio teismo praktikoje yra pasisakyta, kad darbo drausmės pažeidimai gali būti tęstiniai, t. y. tokie, kurie padaromi per tam tikrą ilgesnį ar trumpesnį laiką. Paprastai tokio pobūdžio pažeidimai pasireiškia veikimu ar neveikimu, susijusiu su aplaidžiu darbinių pareigų vykdymu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. spalio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-503/2004).
- Minėta, kad byloje rustatyta, jog tik po to, kai 2020 m. rugsėjo 1 d. pasikeitė atsakovės vadovas ir buvo atlikti įmonės veiklos patikrinimai, buvo rustatyti ir nutraukti ieškovo daromi tęstiniai darbo drausmės pažeidimai, tapę pagrindu jį atleisti iš darbo. Taigį, akivaizdu, kad nuo atsakovės sužinojimo apie ieškovo neteisėtus veiksmus (neveikimą) ir šių veiksmų nutraukimo, t. y. nuo tęstinio pažeidimo pabaigos iki ginčijamo Įsakymo priėmimo, DK 58 straipsnio 6 dalyje nustatytas 6 mėn. terminas nesuėjo ir atsakovės Įsakymas nutraukti darbo sutartį su ieškovu priimtas nepraleidus šio termino.
- Apibendrindama išdėstytus argumentus teisėjų kolegija nusprendžia, kad byloje nekonstatuota materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimų, sudarančių pagrindą panaikinti ar pakeisti apeliacinės instancijos teismo sprendimą, todėl jis paliktinas iš esmės nepakeistas (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 359 straipsnio 3 dalis), iš atsakovės Įsakymo 1 punkto pašalinant DK 58 straipsnio 3 dalies 6 punktą, nurodytą kaip ieškovo atleidimo iš darbo pagrindą.

Dėl bylinėi imosi išlaidu

- Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, iš antrosios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos (CPK 93 straipsnio 1, 2 dalys, 98 straipsnio 1 dalis). Šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant i konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio (CPK 98 straipsnio 2 dalis).
- 57. Netenkinant ieškovo kasacinio skundo, jo patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas jam nepriteistinas (CPK 93 straipsnio 1 dalis).
- Atsakovė pateikė įrodymus, patvirtinančius kasaciniame teisme patirtas bylinėjimosi išlaidas 1452 Eur už advokato pagalbą parengiant atsiliepimą į kasacinį skundą, ir prašo priteisti šių bylinėjimosi išlaidų attyginimą. Prašoma priteisti suma neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktuose nustatyto dydžio, todėl atsakovės prašymas tenkintinas (<u>CPK 98 straipsnis</u>).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalieni,

Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 17 d. sprendimą palikti iš esmės nepakeistą. Iš viešosios įstaigos "Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras" direktoriaus 2020 m. gruodžio 10 d. įsakymo Nr. P-232 "Dėl VšĮ "Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras" direktoriaus pavaduotojo P. Ž. atleidimo iš darbo dėl

šiurkštaus darbo pareigų pažeidimo" I punkto pašalinti DK 58 straipsnio 3 dalies 6 punktą.

Priteisti atsakovei viešajai įstaigai Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centrui (j. a. k. 145787276) iš ieškovo P. Ž. (a. k. (duomenys neskelbtini) 1452 (vieną tūkstantį keturis šimtus penkiasdešimt du) Eur bylinėjimosi išlaidų kasaciniame tesime attygnimo. Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos